

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 – 2014

Dokument ze zasedání

A7-0223/2010

2. 7. 2010

ZPRÁVA

Žurnalistika a nová média – vytváření evropské veřejné sféry
(2010/2015(INI))

Výbor pro kulturu a vzdělávání

Zpravodaj: Morten Løkkegaard

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	12
VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU	17

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Žurnalistika a nová média – vytváření evropské veřejné sféry (2010/2015(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na hlavu II Smlouvy o Evropské unii,
- s ohledem na články 11, 41 a 42 Listiny základních práv Evropské unie,
- s ohledem na společné prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Komise nazvané „Partnerství pro komunikaci o Evropě“ podepsané dne 22. října 2008¹,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 2. dubna 2008 nazvané „Debate Europe – Využití zkušeností získaných v rámci „Plánu D pro demokracii, dialog a diskusi“ KOM(2008)0158,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. dubna 2008 nazvané „Komunikace o Evropě prostřednictvím audiovizuálních médií“ (SEK(2008)0506),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 21. prosince 2007 nazvané „Internetová komunikace o Evropě – zapojení občanů“ (SEK(2007)1742),
- s ohledem na pracovní dokument Komise ze dne 3. října 2007 nazvaný „Návrh interinstitucionální dohody o partnerství pro komunikaci o Evropě“ (KOM(2007)0569),
- s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1904/2006/ES ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí program Evropa pro občany na podporu aktivního evropského občanství na období 2007–2013²,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 1. února 2006 nazvané „Bílá kniha o evropské komunikační politice“ (KOM(2006)0035),
- s ohledem na své usnesení ze dne 16. listopadu 2006 o Bílé knize o Evropské komunikační politice³,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 13. října 2005 nazvané „Příspěvek Komise k období pro úvahu a poté: Plán D pro demokracii, dialog a diskusi (KOM(2005)0494),
- s ohledem na své usnesení ze dne 12. května 2005 o provádění informační a komunikační strategie EU⁴,
- s ohledem na článek 48 jednacího řádu,

¹ Úř. věst. C 13, 20.1.2009, s. 3.

² Úř. věst. L 378, 27.12.2006, s. 32.

³ Úř. věst. C 314 E, 21.12.2006, s. 369.

⁴ Úř. věst. C 92 E, 20.4.2006, s. 403.

- s ohledem na zprávu Výboru pro kulturu a vzdělávání (A7-0223/2010),
- A. vzhledem k tomu, že přístup občanů k informacím a komunikace mezi tvůrci politik a voliči jsou ústředními prvky našich společností se zastupitelskou demokracií a jsou základní podmínkou pro to, aby občané mohli uplatňovat své právo na plnou a informovanou demokratickou účast na veřejném životě, ať už ve svých členských státech nebo na úrovni EU,
 - B. vzhledem k tomu, že občané mají právo být informováni o EU a jejích konkrétních projektech, vyjádřit svůj názor na EU a být vyslyšeni; vzhledem k tomu, že úkolem osob pověřených komunikací je konkrétně tento dialog usnadnit,
 - C. vzhledem k tomu, že poslední evropské volby nezvrátily trend klesající účasti voličů, což ukazuje na nutnost pokračovat v úsilí o překonání odstavu mezi EU a evropskými občany,
 - D. vzhledem k tomu, že existují pádné důkazy o tom, že občané jsou nedostatečně informováni o politikách a záležitostech EU, přestože si přejí být lépe informováni, což se odrazilo ve výsledcích různých průzkumů Eurobarometru; vzhledem k tomu, že podle těchto průzkumů je nedostatek informací jedním z hlavních důvodů, proč se občané neúčastní voleb do orgánů EU a proč jim nedůvěřují,
 - E. vzhledem k tomu, že Lisabonská smlouva poskytla Parlamentu více pravomocí při rozhodování o záležitostech EU, a je proto ještě důležitější, aby občané EU znali práci svých volených zástupců,
 - F. vzhledem k tomu, že Lisabonská smlouva zavádí novou formu spolupráce občanů při utváření politik EU, evropskou občanskou iniciativu; vzhledem k tomu, že přístup občanů k informacím a jejich zásadní porozumění jsou základními prvky úspěchu evropské občanské iniciativy,
 - G. vzhledem k tomu, že veřejnou sféru lze chápat jako prostor, kde všichni občané EU a nejrůznější skupiny obyvatelstva mohou snadněji porozumět veřejným politikám a diskutovat o nich, aby byla jejich očekávání lépe naplněna, a vzhledem k tomu, že je nutné, aby se veřejná sféra stala nejen místem, kde je možno získat informace, ale i místem nabízejícím široké konzultace, jež překračují hranice jednotlivých členských států a podporují utváření společného zájmu EU,
 - H. vzhledem k tomu, že pojem „nová média“ popisuje digitální informační a komunikační technologie, které jsou uspořádány v sítích; vzhledem k tomu, že tyto nové technologie usnadňují šíření informací a rozmanitých názorů a umožňují utváření demokracie, která je více založená na diskusi; vzhledem k tomu, že elektronická sociální média vytvářejí nové formy publika, které jsou fyzicky rozptýlené, ale spojuje je společný zájem o stejné téma, s potenciálem vytvářet nové nadnárodní veřejné sféry,
 - I. vzhledem k tomu, že využití platforem sociálních médií v předvolební kampani k evropským volbám v roce 2009 úspěšně zvýšilo počet aktivních uživatelů, zejména mezi mladými lidmi,
 - J. vzhledem k tomu, že způsob, jakým mladí lidé vnímají a využívají sdělovací prostředky,

se změnil; vzhledem k tomu, že mladí lidé široce využívají nové technologie jako způsob komunikace,

- K. vzhledem k tomu, že vytváření evropské veřejné sféry úzce souvisí s existencí celoevropských nebo nadnárodních mediálních struktur; vzhledem k tomu, že v současnosti neexistuje žádná zastřešující evropská veřejná sféra, ale vzhledem k tomu, že existují velmi aktivní národní veřejné sféry, mezi nimiž je třeba vytvářet synergie, například podle vzoru francouzsko-německé televizní stanice Arte,
 - L. vzhledem k tomu, že podle protokolu k Amsterodamské smlouvě o systému veřejnoprávního vysílání v členských státech¹ jsou za definici a vytvoření pravidel pro provozovatele veřejnoprávního vysílání odpovědné členské státy,
 - M. vzhledem k tomu, že právní předpisy upravující mediální trh se v jednotlivých členských státech značně liší a je třeba je respektovat,
 - N. vzhledem k tomu, že vnitrostátní sdělovací prostředky, a zejména provozovatelé veřejnoprávního vysílání, mají zvláštní odpovědnost za důkladné informování občanů o politickém rozhodování a veřejné správě, což by mělo být rozšířeno na záležitosti EU,
 - O. vzhledem k tomu, že zlepšování znalostí občanů o EU vyžaduje, aby studia EU byla zařazena do vzdělávacích programů,
 - P. vzhledem k tomu, že žurnalistika je významným prvkem měření demokracie a měla by zajistit volný přístup k pluralitnímu projevu; vzhledem k zásadnímu významu sdělovacích prostředků a novinářů v procesu evropské integrace,
 - Q. vzhledem k tomu, že má-li být EU v očích občanů členských států legitimní, musí podporovat zřizování nadnárodních sdělovacích prostředků schopných obohatit Evropu o nový demokratický a nezávislý rozměr, a zároveň posílit pravidla pro pluralismus a proti koncentraci vlastnictví sdělovacích prostředků,
 - R. vzhledem k tomu, že příchod nových komunikačních nástrojů změnil celé odvětví žurnalistiky a mediálního průmyslu, přiměl jej přehodnotit tradiční přístupy uplatňované v tomto odvětví a umožnil všem vytvářet a sdílet obsah na blozích; vzhledem k tomu, že sociální sítě se staly ústřední součástí sítě Web 2.0, změnil zvyky a obohatily zpravodajství o nový rozměr, neboť stále větší počet novinářů využívá tyto sítě jako zdroj informací nebo jako způsob jejich šíření, vzhledem k tomu, že sociální média nacházejí své uplatnění při provádění průzkumu a při sestavování určitých typů článků a že je novináři využívají k publikaci, sdílení a propagaci svých článků,
1. vychází z předpokladu, že cílem orgánů EU musí být společné vytvoření evropského veřejného prostoru, na němž mají možnost podílet se všichni občané EU a jehož podstatou je volný a bezplatný přístup ke všem veřejným informacím Komise, Rady a Parlamentu ve všech jazycích EU;
 2. vítá společné prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Komise nazvané „Partnerství

¹ Úř. věst. C 340, 10.11.1997, s. 109.

pro komunikaci o Evropě“ a žádá evropské orgány, aby toto prohlášení respektovaly a plnily;

3. má za to, že o dění v EU musí informovat všechny druhy sdělovacích prostředků, zejména hromadné sdělovací prostředky, a to nestranně, konkrétně a nezávisle, což je jednou ze základních podmínek pro podněcování celoevropské diskuse a pro vytváření evropské veřejné sféry;
4. konstatuje, že problémem není nedostatek online zpráv a informací o EU a o jejích orgánech, ale spíše velké množství informací, které nejsou seřazeny podle důležitosti, což může způsobovat, že příliš mnoho informací má negativní dopad na informovanost; konstatuje, že všechny orgány zveřejnily své vlastní informační platformy, kterým se však nedaří zaujmout širokou veřejnost, protože ve většině případů nejsou dostatečně jasné, atraktivní a srozumitelné, často proto, že používají příliš odborný jazyk, jenž lidi, kteří nejsou obeznámeni s evropskými záležitostmi, velmi odrazuje; zastává názor, že je třeba k těmto platformám vytvořit úvodní portál, který občanům umožní pochopit, jak všechny orgány EU fungují;
5. domnívá se, že základem komunikace by měl být skutečný dialog mezi širokou veřejností a politickými představiteli a poklidná politická diskuse samotných občanů; usiluje o interaktivnější dialog, který se nebude opírat pouze o institucionální komunikaci, jež je často chladná a příliš vzdálená každodennímu životu občanů;
6. je přesvědčen, že má-li být komunikace efektivní, musí z ní vyplývat, že politická rozhodnutí přijímaná na úrovni EU přímo ovlivňují každodenní život občanů, kteří EU stále považují za příliš vzdálenou na to, aby mohla ovlivňovat řešení jejich konkrétních problémů;
7. vyzývá Komisi, aby posílila svou komunikační politiku a věnovala jí plnou pozornost v souvislosti s brzkým zahájením opětovného projednávání víceletého finančního rámce pro období po roce 2013;

Členské státy:

8. žádá Evropskou audiovizuální observatoř a Komisi, aby prostřednictvím Eurostatu sledovaly, jak veřejnoprávní a soukromé sítě v členských státech informují na vnitrostátní, regionální a místní úrovni o záležitostech EU, s cílem podpořit osvědčené postupy, a aby o svých zjištěních pravidelně informovaly Parlament; dále navrhuje, aby Evropská audiovizuální observatoř zveřejňovala pravidelné průzkumy o tom, jakým způsobem záležitosti EU pokrývají elektronická média, a aby se zaměřila konkrétně na obsah věnovaný EU a obsah odkazující na záležitosti EU, a vyzývá Komisi, aby prováděla pravidelnou analýzu způsobu, jakým nová média přispívají k vytváření evropské veřejné sféry;
9. připomíná, že podle nového článku 12 Smlouvy o EU jsou vnitrostátní parlamenty zapojovány do tvorby politik EU dříve, než tomu bylo dosud, a nabádá k tomu, aby tato skutečnost zvýšila úroveň politické debaty EU v jednotlivých členských státech; zdůrazňuje význam zapojení poslanců národních parlamentů do tvorby politik EU a vítá takové iniciativy, jako je živé zapojení poslanců národních parlamentů do zasedání výborů

EP prostřednictvím internetového vysílání;

10. zdůrazňuje významnou úlohu politických stran při utváření názoru veřejnosti na evropskou problematiku; poukazuje na to, že tyto strany hrají vedoucí úlohu při podpoře dialogu a přispívání k evropské veřejné sféře; je toho názoru, že politické strany by měly ve svých programech dát evropským otázkám větší prostor;
11. je přesvědčen, že organizace občanské společnosti hrají v evropské debatě významnou úlohu; je toho názoru, že jejich úloha by měla být posílena cílenými projekty spolupráce v odvětví veřejné komunikace;
12. zdůrazňuje nutnost toho, aby každý členský stát měl specializovaný úřad pro záležitosti EU, jehož úkolem bude vysvětlovat dopady politik EU na místní a regionální úrovni a na úrovni jednotlivých členských států a který bude fungovat jako referenční bod, kam se mohou občané obracet, pokud jde o záležitosti EU;
13. zdůrazňuje, jak je důležité, aby tiskoví pracovníci v zastoupeních Komise a v informačních kancelářích Parlamentu v členských státech byli odborníky v oblasti sdělovacích prostředků, jejichž úkolem je aktivní a viditelné zapojování se do vnitrostátních diskusí o evropských otázkách;
14. poukazuje na to, že proces evropské integrace je nutno mladým lidem více přiblížit, a vyzývá proto členské státy a regiony, aby žákům umožnily seznámit se s orgány EU tím, že problematiku EU zařadí ve větší míře do všech školních osnov, které se zaměří na historické souvislosti, účel a fungování EU, a vyzývá je, aby si na úrovni EU vyměňovaly osvědčené postupy v této oblasti; je přesvědčen, že plné zapojení škol je základním prvkem komunikační politiky EU sloužícím k oslovení a zapojení mladých lidí;

Sdělovací prostředky a EU

15. vítá vzdělávací programy Komise a Parlamentu věnované problematice EU pro novináře a vyzývá k jejich rozšíření, aby byla uspokojena rostoucí poptávka; vyjadřuje znepokojení nad snížením rozpočtových prostředků na komunikační politiku Komise, zejména na program „informace pro sdělovací prostředky“;
16. uznává, že je třeba, aby stanice Euronews rozšířila svou škálu jazyků tak, aby v ní byly zastoupeny jazyky všech členských států EU (a další), a aby tato stanice i nadále sloužila jako model nezávislé televizní žurnalistiky podporující nestrannost zpravodajství, kvalitu svých politik a transparentnost reklamy;
17. zdůrazňuje, že je nezbytně nutné respektovat svobodu a vydavatelskou nezávislost sdělovacích prostředků jak na úrovni EU, tak jednotlivých členských států, zejména právo provozovatelů veřejnoprávního rozhlasového a televizního vysílání plánovat své programy podle vlastního uvážení, neboť jejich programová autonomie představuje základní hodnotu EU a jejího mediálního prostředí a má nesmírný význam pro budování svobodné, otevřené a demokratické společnosti;
18. poukazuje na to, že sociální média mají obrovský potenciál pro oslovení mladých lidí, a vyzývá proto Komisi a Parlament, aby posílily vydavatelsky nezávislé zpravodajství,

kteří je provozováno z dosahu vlivu státu;

19. zdůrazňuje, že vzhledem k tomu, že sdělovací prostředky přispívají k utváření demokratické vůle a veřejného mínění, je třeba disponovat spolehlivými politickými informacemi, a to i v oblasti nových médií; zdůrazňuje, že je třeba podporovat partnerství mezi veřejnými a soukromými sdělovacími prostředky s cílem oslovit širší spektrum veřejnosti;
20. zdůrazňuje, že je třeba vytvořit skupinu korespondentů z řad odborných a akreditovaných novinářů v Bruselu, jejichž úkolem by bylo pokrýt problematiku EU výchovnějším způsobem a zaručit vydavatelskou nezávislost; cílem této pracovní skupiny bude informovat občany EU naprosto transparentním a srozumitelným způsobem;
21. nabádá Komisi a Parlament, aby dále posílily své úsilí zaměřené na školení a zlepšování kvalifikace pracovníků v oblasti komunikačních dovedností, které jim umožní lépe komunikovat s médii a s občany, s cílem zlepšit informační a komunikační systémy orgánů EU; domnívá se, že ke splnění těchto požadavků je nezbytně nutné zaměstnávat více pracovníků v oblasti sdělovacích prostředků;
22. vyzývá Komisi, aby byla přístupná všem způsobům komunikace, aby rozšířila své kontakty s novináři a se sdělovacími prostředky a aby podporovala všechny projekty a iniciativy usilující o lepší informovanost občanů o záležitostech EU;
23. navrhuje, aby Komise podporovala a financovala výměny osvědčených postupů mezi provozovateli vysílání a dalšími pracovníky v oblasti sdělovacích prostředků z různých členských států při pokrývání problematiky EU, včetně školení v odvětví veřejnoprávních a soukromých sdělovacích prostředků;
24. považuje za krajně znepokojivé snižování počtu akreditovaných novinářů v Bruselu a domnívá se, že tento vývoj není ani v zájmu orgánů EU, ani akreditovaných novinářů v Bruselu; žádá proto orgány EU, aby novináře působící v současnosti v Bruselu podpořili tím, že budou se zástupci tisku v Bruselu více spolupracovat a budou k nim přistupovat otevřeněji; v tomto ohledu navrhuje přijmout opatření k usnadnění postupu akreditace novinářů;
25. je potěšen skutečností, že velká řada sdělovacích prostředků a zejména provozovatelů veřejnoprávního vysílání významně investovala do nových interaktivních, nelineárních mediálních služeb dostupných zejména na internetu, prostřednictvím nichž získávají především mladí lidé informace o aktuálních událostech včetně evropské problematiky;
26. uznává, že provozovatelé veřejnoprávního vysílání nejsou jediným nástrojem, který lze použít pro zprostředkování zpráv o EU občanům, jelikož empirické důkazy svědčí o tom, že klíčovým zdrojem zpravodajství o EU jsou i provozovatelé soukromého vysílání, kteří mohou pomoci rozvíjet a podpořit evropskou veřejnou sféru;
27. vítá pilotní projekt k výzkumným grantům pro přeshraniční investigativní žurnalistiku; zastává názor, že nezávislost členů poroty má zásadní význam pro zajištění vydavatelské nezávislosti;

28. nabádá k tomu, aby v rámci iniciativy EU byly zejména pro mladé novináře vytvořeny programy nabízející školení v oblasti záležitostí EU; domnívá se, že je třeba přijmout opatření, která by novináře podporovala v tom, aby pravidelně zveřejňovali zprávy o práci orgánů EU; nabádá členské státy k tomu, aby do svých školních osnov zařadily kurzy žurnalistiky využívající nová média;

Veřejnoprávní sdělovací prostředky

29. zdůrazňuje, že podle „Amsterodamského protokolu“ je vymezení, organizace a financování veřejnoprávního vysílání v rukou členských států; nabádá proto členské státy, aby se při vytváření pravidel pro provozovatele veřejnoprávního vysílání zabývaly i pokrytím problematiky EU, a to v rámci Amsterodamského protokolu;
30. zdůrazňuje, že provozovatelé veřejnoprávního vysílání na vnitrostátní a regionální úrovni mají zvláštní odpovědnost za informování občanů o politikách a tvorbě politik na úrovni EU; v souvislosti s tím zdůrazňuje, že provozovatelé veřejnoprávního vysílání musí kriticky, s plnou redakční nezávislostí zhodnotit své vlastní zpravodajství o EU a v souvislosti s ním si stanovit ambiciózní cíle;
31. zdůrazňuje, že by členské státy měly zajistit nezávislost provozovatelů veřejnoprávního vysílání a že tito provozovatelé odpovídají za pokrytí problematiky EU s ohledem na jejich veřejný účel poskytovat informace a podporovat občany a občanskou společnost;
32. zdůrazňuje, že veřejné sdělovací prostředky musí využívat komunikační postupy, které se opírají o nová média, s cílem zvýšit jejich věrohodnost prostřednictvím otevřené účasti veřejnosti; vyzývá provozovatele veřejnoprávního vysílání, aby například vytvářeli online fóra s využitím internetového vysílání, kde budou občané moci sledovat rozpravy v národních parlamentech a v Evropském parlamentu a vyměňovat si své názory;

EU v místních sdělovacích prostředcích

33. zdůrazňuje, že je třeba zaručit, aby orgány EU spolupracovaly na zdokonalování komunikace; je toho názoru, že by orgány EU měly napomáhat decentralizaci politiky komunikace EU a jejímu přesunutí na místní a regionální úroveň, aby se jednotlivé úrovně komunikace k sobě vzájemně přiblížily, a měly by nabádat členské státy k tomu, aby lépe informovaly své občany o otázkách souvisejících s EU;
34. žádá Komisi, aby pokračovala ve svém programu pro informování na místní úrovni („Going Local“) s cílem více zviditelnit EU na místní úrovni;
35. bere na vědomí práci Komise s místními rozhlasovými a televizními sítěmi a jejich financování; poukazuje na to, že provozovatelé vysílání musí být plně redakčně nezávislí;

Evropský parlament

36. navrhuje vytvořit dočasnou pracovní skupinu Evropského parlamentu, která posoudí existující řešení založená na využití nových médií a předloží návrhy, jak navázat meziparlamentní vztahy mezi národními nebo regionálními parlamenty a Evropským parlamentem;

37. uznává rostoucí úlohu národních parlamentů, a tedy i význam informačních středisek Evropského parlamentu v členských státech; poukazuje však na to, že k jejich většímu zviditelnění je nutné upravit jejich činnost tak, aby zahrnovala posilování styků s národními parlamenty, s místními a regionálními orgány a se zástupci občanské společnosti;
38. zdůrazňuje, že je třeba, aby informační kanceláře EP působily místně a poskytovaly cílené informace o rozhodnutích a činnostech Parlamentu široké veřejnosti; navrhuje, aby byla zvážena možnost poskytnout informačním kancelářím větší nezávislost při rozhodování o tom, jak budou s širokou veřejností komunikovat;
39. zastává názor, že by se informační kanceláře Parlamentu v členských státech měly více zasazovat o zapojení sdělovacích prostředků, ať už na úrovni jednotlivých členských států, tak na úrovni místní a regionální; doporučuje navýšit rozpočtové linie pro informační kanceláře Parlamentu, s konkrétním cílem zlepšit komunikaci;
40. je přesvědčen, že je třeba zhodnotit nákladovou efektivnost EuroParlTV, a to na základě komplexní analýzy hodnocení a toho, jak se jí daří oslovovat veřejnost; je přesvědčen, že by efektivita EuroParlTV měla být zvýšena její větší integrací do internetové strategie Parlamentu, že by mělo být příslušně upraveno i její postavení, aby se zajistila její vydavatelská nezávislost, a k jejímu obsahu by měly mít co nejširší přístup televizní stanice a on-line sdělovací prostředky, které jej chtějí využít;
41. vítá skutečnost, že součástí ceny Evropského parlamentu za žurnalistiku je kategorie nových médií;

Žurnalistika a nová média

42. naléhavě žádá novináře a další pracovníky sdělovacích prostředků, aby se společně zabývali otázkou evropské žurnalistiky zítřka a aby o ní diskutovali;
43. trvá na tom, aby členské státy předložily skutečné koncepce sdělovacích prostředků EU, které překonají fázi pouhého předávání informací a umožní jim plně přispívat ke kulturní a mnohojazyčné rozmanitosti EU;
44. trvá na tom, že i přesto, že sociální sítě jsou relativně efektivním prostředkem rychlého šíření informací, nejsou vždy schopny poskytnout záruku spolehlivosti, kterou bychom od nich očekávali, a nemohou být považovány za profesionální sdělovací prostředky; zdůrazňuje, že způsob, jakým jsou zpracovávány údaje na platformách sociálních sítí, je velmi často rizikový a může vést k závažnému porušení žurnalistické etiky; proto je třeba využívat tyto nové nástroje obezřetně; zdůrazňuje, že je třeba vypracovat etický kodex týkající se nových médií;
45. připomíná, že změny způsobu provozování novinářské profese otevírají cesty otevřenějším a angažovanějším sdělovacím prostředkům, jejichž výsledkem budou stále lépe informované komunity, ale že při uskutečňování těchto cílů je třeba mít na paměti obecný zájem žurnalistiky a zachování postavení novinářů;
46. zdůrazňuje, že je třeba, aby se novináři a ostatní pracovníci sdělovacích prostředků

i nadále přizpůsobovali ve svém povolání neustálým změnám, aby využívali výhod, které jim nabízejí sociální sítě, jež jim nepochybně umožňují rozšiřovat znalosti a podporují jistý druh „monitorování webu“; poukazuje se zájmem na to, že navzdory nezvratnému jevu v podobě příchodu sociálních sítí neztrácí žurnalistika svou úlohu spočívající v poskytování informací o aktuálním dění, neboť novináři využívají těchto sítí jakožto vysoce bohatých a rozmanitých zdrojů k podrobnému zkoumání a ověřování skutečností, pomáhají tak vytvářet nový model participativní žurnalistiky a podporují šíření informací;

47. zdůrazňuje, že novináři hrají při zpracování obrovského množství informací v moderní společnosti zásadní úlohu, protože jako jediní mohou díky své profesionalitě, etice, schopnostem a věrohodnosti informacím skutečně prospět, totiž vysvětlit aktuální dění; poukazuje na to, že kvalitu a nezávislost sdělovacích prostředků lze zajistit pouze prostřednictvím přísných profesionálních a společenských norem;

o

o o

48. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Politika a komunikace jsou dvě strany jedné mince. Není-li proto o politice vedena odpovídající komunikace, vzniká problém. A právě v této souvislosti čelí EU své největší výzvě.

Hlavním cílem této zprávy je ukázat – zejména orgánům EU a členským státům – způsoby, jak více zapojit evropské občany do záležitostí souvisejících s EU. Zpráva se zabývá tím, jak může komunikace vyvolat, podpořit a posílit evropskou diskusi a tok informací, zda toho lze dosáhnout zintenzívněním diskuse o evropské problematice ve vnitrostátních sdělovacích prostředcích, anebo prostřednictvím evropské veřejné sféry.¹

Při objasňování nedostatků dřívějších pokusů o vytváření evropské veřejné sféry mají zásadní význam tři prvky:

1. EU je složitý komplex, který nelze vysvětlit jednoduše. Pro evropskou veřejnou sféru neexistuje jedno prosté řešení. Je proto zapotřebí mnohostranného propojení různých řešení.
2. *Hledání viníka*: Vzhledem k této složitosti nikdo nechce převzít přímou odpovědnost a vedoucí představitelé v případě nepříznivých výsledků průzkumů veřejného mínění o záležitostech EU ochotně svalují odpovědnost na EU. Proto je důležité, aby odpovědnost převzali zodpovědní vedoucí představitelé členských států a orgánů EU.
3. Vytváření evropské veřejné sféry musí začít zdola, musí vycházet od evropských populací. Jen tak se veřejnost stane skutečným pánem.

Cíle vytvoření evropské veřejné sféry musí být dosaženo na několika úrovních. Není to jen úkol sdělovacích prostředků, ale i politiků a veřejných institucí. Komise i Parlament v minulosti podnikly opatření k posílení celoevropské diskuse a bylo dosaženo určitých výsledků.² Je však možné učinit mnohem víc.

Institucionální a technické předpoklady nikdy nebyly lepší. Lisabonská smlouva je důležitým krokem při demokratizaci EU a nová média představují nové možnosti. Možnosti pro zapojení občanů jsou lepší než kdy předtím.

Pokud však jde o to, aby problematice EU byla v členských státech věnována větší pozornost, situace se odpovídajícím způsobem nezlepšila. Významným nástrojem překonání tohoto nedostatku je komunikace.

Problémem není nedostatek informací; některé subjekty – sdělovací prostředky i instituce – se zapojují do šíření informací o evropské problematice, avšak to samo o sobě nestačí.

¹ Europeizaci vnitrostátních veřejných sfér se rozumí posílení evropských otázek ve vnitrostátních sférách. Evropskou veřejnou sférou se rozumí diskuse, která přesahuje hranice jednotlivých zemí a dotýká se evropské veřejnosti.

² Parlament v době evropských voleb provedl účinnou kampaň na Facebooku, která vedla k získání 60 000 příznivců. Komise efektivně využila online komunikaci, když připravovala EU Tube a podnikla důležité kroky v rámci propagace evropských veřejných prostorů.

Príslušné subjekty, ktoré sa zabyvajú otázkami EU, musí rozlišovať medzi **informovaním** a **komunikácií** s občany. Informovanie je jednosmerný proces, zatiaľ čo komunikácia je proces obousmerný, jehož súčasťou je dialóg. Takové informovanie, ktoré len zprístupní obsah, nie je zárukou toho, že u občanov členských štátov vyvolá záujem. Je preto veľmi dôležité, aby subjekt „vysielajúci“ informácie naviazal dialóg s občany pomocou zásad komunikácie.

1. Politické predpoklady

Snaha politicky zapojiť občany do záležitostí EU má dva dôležité parametre:

1. **Prímá účasť**, ako je napríklad voľby. Dnes sa obmedzuje na voľby do EP v päťročnom intervale, zatiaľ čo dôležitú funkciu ako Vysoký predstaviteľ, predseda Komisie a predseda Európskej rady sú obsadené jmenovaním bez zapojenia občanov.¹
2. Nesmierne dôležitá je i **evropská politická kultúra na národnej úrovni**. Majú-li sa občania v členských štátoch o evropské záležitosti skutočne vážne zaujímať, je dôležité, aby sa poslanci národných parlamentov zaoberali politikou EU a zlepšovali vo svojich národných sférach informovanosť o evropských právnych predpisoch.

Na vnútroštátnej úrovni je správnym krokom minister pre evropské záležitosti; mal by byť považovaný za dôrazný politický signál, že je EU prísudzovaný veľký význam. Je ešte dôležitejšie, že minister pre evropské záležitosti predstavuje referenčný bod, ku ktorému môžu občania smerovať otázky a môžu od neho požadovať odpovede, čo prispieva k vytvoreniu evropského verejného priestoru.

Úkolem bude založiť skutočnú kultúru spolupráce medzi všetkými evropskými orgánmi v oblasti komunikácie o EU, ako stanovilo v roku 2008 spoločné vyhlásenie „Partnerstvo pre komunikáciu o Európe“. K tomu by mala prispievať spolupráca medzi EU a národnými vládami a parlamentami.

Lisabonská zmluva

Konkrétnymi krokmi k väčšiemu zapojeniu občanov do evropských záležitostí sú dva prvky stanovené Lisabonskou zmlouvou:

1. Lisabonská zmluva zavádza väčšiu mieru zapojenia národných parlamentov. Zpravodaj tento krok vítá, pretože zlepšuje informovanosť a komunikáciu.
2. Európska občanská iniciatíva vytvára možnosť pre aktívne zapojenie občanov do problematiky EU, pretože zavazuje Komisiu k prijatiu opatrení. Je v nej obsažený veľký potenciál pre komunikáciu, pretože shromáždenie miliónu podpisov je samo o sobe dobrou správou a niečím, čo pravdepodobne vyvolá záujem sdieľacích prostriedkov. Okrem toho je táto iniciatíva preshraničnou činnosťou, ktorá prispieva k vytvoreniu evropskej verejnej sféry.

2. Sdieľacie prostriedky

¹ V súvislosti s tým zpravodaj vítá občanskú iniciatívu ako príklad priameho zapojenia.

Nedostatečné zpravodajství o EU ve sdělovacích prostředcích členských států je všeobecně známým faktem. Má-li se vytvářet evropská veřejná sféra, musí být občané v mnohem užším kontaktu s politickým životem orgánů EU.

Celkový stav zpravodajství o EU ve sdělovacích prostředcích je takový, že tisk o problematice EU informuje pravidelně, zatímco v televizním zpravodajství (s několika málo světlými výjimkami) je pro zlepšování velký prostor.

Veřejnoprávní vysílání

Zpravodaj uznává velký význam veřejnoprávního vysílání a nutnost jeho dalšího posilování a politické podpory. Historie ukázala, že trh není schopen zajistit odpovídající zpravodajství o EU, takže je velmi důležité, aby členské státy zajistily dodržování veřejnoprávního statutu a aby zaručily, že zpravodajství o EU se dostane k veřejnosti.

Iniciativy EU

EU podnikla a podpořila několik iniciativ ve snaze vytvořit celoevropská média, zejména Euronews a EuroParlTV.

Euronews se nepodařilo oslovit širší a soudržnou veřejnost v EU, mimo jiné v důsledku jazykových problémů při vnímání žurnalistiky a při sběru informací. EuroParlTV je technicky inovativní, avšak nemá dostatečnou žurnalistickou váhu.

Zpravodaj je proto toho názoru, že jsou nutné zásadní změny.

Zpravodajové pro EU

Počet novinářů akreditovaných u orgánů EU se v posledních letech snížil. Tento pokles nevedl k menšímu počtu výstupů, v neposlední řadě díky online médiím, což vedlo k předpokladu, že není nutné, aby novináři byli v Bruselu fyzicky přítomni.

Tato tendence zpravodaje znepokojuje. Informování o záležitostech EU vyžaduje přítomnost reportérů v Bruselu. Jen díky osobním kontaktům s lidmi a díky přítomnosti v orgánech EU a v jejich okolí mohou reportéři zajišťovat zasvěcené investigativní každodenní zpravodajství z Bruselu. Posílení zpravodajství o EU prostřednictvím rostoucí přítomnosti pracovníků veřejnoprávního vysílání v Bruselu by kromě toho mohlo dát podnět ke zvýšení přítomnosti komerčních médií.

3. Technologie – nová média

Účinným prostředkem zapojování občanů je dialog. V souvislosti s tím jsou velmi důležitá nová online sociální média. Sociální média v této souvislosti představují platformy jako Twitter a Facebook, kde se čím dál více politiků a institucí zapojuje do dialogu s občany.

Existuje několik důvodů, proč jsou sociální média zvláště vhodná pro komunikaci:

1. sociální média dokáží proniknout k novému publiku, které nemá zájem o konvenční sdělovací prostředky. Toto publikum očekává, že bude mít nejen přístup k médiím, ale že na ně bude moci také reagovat, sdílet a využívat informace;

2. kdo chce k tomuto publiku proniknout, musí být tam, kde probíhá konverzace, tj. na Facebooku, Twitteru a na dalších online sociálních sítích;
3. sociální média umožňují vést s občany dialog o účelu EU;
4. komunikace prostřednictvím online sociálních médií signalizuje ochotu aktivně se zapojovat do online rozpravy a diskuse. Parlament je v tom průkopníkem od minulého roku, kdy se aktivně zapojil do sociálních médií v době evropských voleb;
5. a konečně, sociální média mají obrovský potenciál komunikace s mladými lidmi, což je věková skupina, ke které proniknout bylo a je pro EU tradičně velmi obtížné.

4. EU a členské státy

Evropský parlament dosáhl značného úspěchu v transparentnosti, při přeměně z poměrně uzavřeného orgánu v orgán otevřený, se zasedáními přenášenými internetovou televizí. Tato otevřenost se musí dále zlepšovat, musí si klást ambiciózní cíle.

Kromě toho je třeba změnit vnitřní komunikační politiky v orgánech EU. Pokyn pro pracovníky EU by měl zdůraznit, že je snadnější dosáhnout odpuštění, než získat povolení. Znamená to, že v hierarchickém systému by úředníkům na všech úrovních mělo být umožněno rychle reagovat, pokud to situace vyžaduje, při poskytování odpovědí občanům a tisku.

Budou-li národní sféry otevřeny diskusi o záležitostech EU, je důležité, aby si orgány EU udržely ambiciózní komunikační politiku. Vedoucí představitelé a orgány EU a členských států jsou odpovědní za šíření informací nejen tradičními kanály, ale i prostřednictvím mediálních formátů, ve kterých náleží aktivní úloha občanům. Proto je důležité, aby pracovníci byli náležitě školeni v rozvíjení svých komunikačních schopností.

Dále se musí posilovat vazby mezi EU a členskými státy. Představitelé Parlamentu a Komise v členských státech se musí aktivněji zapojovat do vnitrostátních diskusí.

5. Spolupracovat na místní úrovni

Při komunikaci o otázkách EU je důležité uvažovat v místním měřítku. Pro žurnalisty to znamená, že o takových otázkách, jako je roaming, SZP nebo nové nařízení o značkách, musí informovat v souvislosti s jejich vnitrostátními dopady. Předpokládá to uplatňovat přístup zdola nahoru a spojovat širší pohled s místním pohledem v členských státech.

Regionální vysílání o EU v televizních a rozhlasových sítích je řešením, které zpravodaj podporuje, a silně doplňuje vysílání na vnitrostátní úrovni. V souvislosti s tím očekávání, aby provozovatelé regionálního vysílání přinášeli nezávislé a kritické zpravodajství o EU, může podpořit finanční podpora EU. Zpravodaj vítá iniciativu Komise v oblasti celoevropského vysílání regionálních rozhlasových a televizních sítí.

Zpravodaj poukazuje na partnerství soukromých subjektů a veřejné sféry jako na jedno z řešení otázky komunikace o problematice EU. To znamená přizvat kvalifikované mediální pracovníky, aby pomohli řešit komunikační úkoly EU, podobně jako v minulosti.

6. Nový evropský příběh

Spolupracovat na místní úrovni nestačí. Ačkoli úředníci EU musí být schopni hovořit o konkrétních situacích, se kterými se občané mohou ztotožnit, potenciál evropské veřejné sféry spočívá také v identifikaci, jež přesahuje hranice jednotlivých členských států. V této souvislosti je důležité vyprávět společný evropský příběh, který přesahuje národní a politické sklony. Stručně řečeno, příběh prvních 50 let byl založen na míru mezi státy, na hospodářském blahobytu a na společném trhu. Nyní je nezbytné definovat ústřední prvky nového příběhu Evropy, neboť vyrůstají nové generace, pro které je EU něčím zcela běžným.

Výzva spočívá v definování základní hodnoty EU. V tomto ohledu je velmi důležitý přínos, zapojení a vlastnický přístup evropských občanů, a vedoucí představitelé EU musí ke splnění tohoto úkolu přispět.

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	23.6.2010
Výsledek konečného hlasování	+: 24 -: 3 0: 1
Členové přítomní při konečném hlasování	Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Santiago Fisas Ayxela, Mary Honeyball, Petra Kammerevert, Morten Løkkegaard, Doris Pack, Chrysoula Paliadeli, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marietje Schaake, Marco Scurria, Joanna Senyszyn, Timo Soini, Emil Stoyanov, László Tőkés, Helga Trüpel, Gianni Vattimo, Marie-Christine Vergiat, Sabine Verheyen, Milan Zver
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Nessa Childers, Ramona Nicole Mănescu, Hans-Peter Martin, Iosif Matula, Georgios Papanikolaou, Hella Ranner, Rui Tavares
Náhradník(ci) (čl. 187 odst. 2) přítomný(i) při konečném hlasování	Milan Cabrnich, Ildikó Gáll-Pelcz, Paweł Robert Kowal